

NR 2 1 mars 2006

FINLANDS

SYNSKADADE

Mio går ingenstans utan sin talande mobil

Punktskrift hela dagen lång!

Vad tänker Carola Blomstedt, ny ordförande i Mellis?

FINLANDS SYNSKADADE

är medlemstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med tio nummer per år i storstil, punktskrift och i elektronisk version, se www.fss.fi/fs.html. På kassett utkommer tidningen integrerad i tidningen Medlemsbandet. Du kan också beställa tidningen som e-postbilaga. 2006 är tidningens 95:e årgång och den omfattar tio nummer. Nummer tre 2006 utkommer den 29 mars, manusstopp den 7 mars och nummer fyra får du den 26 april, manusstopp den 4 april.

Utgivare

Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf
Nylandsgatan 25 A 6, 00120 Helsingfors
Tfn växel 09-6962 300

Chefredaktör Sergius Colliander

tfn 09-6962 3017, fax 680 2064
e-post: sergius.colliander@fss.fi

Meddelanden mottas av chefredaktören

Betalda annonser mottas dessutom av
Hans Åhman, tfn 0500 604679, e-post
tuvi@sci.fi

Prenumerationer och adressändringar

Susanna Antell, tfn 09-6962 3026, e-post
susanna.antell@fss.fi

Redaktionen ansvarar inte för insänt, ej
beställt material.

Skribenternas åsikter sammanfaller inte
nödvändigtvis med FSS ståndpunkt.

Det är fritt att använda material ur tidningen,
men vänligen ange källan.

Pärbild: Mio Sundman tar ut det mesta
av de möjligheter en talande mobil ger syn-
skadade. – Foto Pär Landor

ISSN 0789-5739

Näkövammaisten Keskusliiton kirjapaino,
Helsingfors 2006

INNEHÅLL NR 2 2006

Ledaren av Sergius Colliander Hand i hand	3
FSS Brailledag 2006 – Punktskriften i fokus en hel dag	2
– Hans Åhman årets Brailör	3
– Vad vore mitt liv utan punktskrift? av Raija Österlund	7
Nya kvastar i FSS	8
”Lilla My” har gjort snabb karriär i synskade- arbetet – Tor Hanner intervjuar	10
Ny lag om upphovsrätt av Marika Mäkinen-Vuohelainen	12
Mio går ingenstans utan mobil av Pär Landor	15
Verksamheten bland svenska synskadade behöver stöd	16
Insänt: I blåsväder	17
Projekt: Livsmod, livsglädje, vägen tillbaka	19
Minnen: Är det verkligen sant?	20
MEDDELANDEN SEIS erbjuder råd och stöd	6
Kurs för synskadade kvinnor	14
Service dag i Lovisa	18
Välkommen till FSS jubileumsfest och vårmöte	21
FSS-mästerskapen 2006	22
Återupplev FSS-mästerskapen i Mariehamn	22
Meddelanden från distrikten	22
Bakpärmen: betald annons	

Hand i hand

Sergius Colliander

Är FSS verksamhet ogripbar? Är det besvärligt att få en uppfattning om vad förbundet egentligen har på gång? Klarar FSS av att berätta om sina aktiviteter?

Det är frågor man ställs inför allt emellanåt när man drar sitt strå till stacken på förbunds-nivån som förtroendevald eller anställd.

Frågorna aktualiseras av att medlemmar ibland ger uttryck åt frustration: man tycker att förbundet inte gör någonting. Samtidigt är det inte så lätt att få en uppfattning om vad som egentligen kan tänkas felas.

För den intresserade ges det ganska mycket information om vad som är i görningen. Man kan ta del av FSS verksamhetsberättelse för att få reda på vad som gjorts. Verksamhetsplanen ger besked om vad som med medlemsmötets godkännande är på gång. De här handlingar jämte de ekonomiska bilagorna bokslut respektive budget skickas ut till alla som deltar i medlemsmötena, men finns naturligtvis att tillgå för var och en som har intresse av de här upplysningarna.

Förbundets tidningar berättar om den pågående verksamheten och om nya idéer. Styrelsens ordförande ger ett sammandrag av varje styrelsesammanträde. Dessutom finns alltid möjlighet till personliga samtal med förtroendevalda och medarbetare per telefon.

Vilka är de förväntningar på vårt förbund som missas? Medlemsmötena borde vara

det forum där kurskorrigeringar i mål och linjedragningar föreslås, diskuteras och antas. Men här rör sig samtalen i salen om detaljer.

Medlemsföreningarnas företrädare möter förbundsstyrelsen två gånger årligen för informationsutbyte och för att främja organisationens utveckling i tiden. Eventuellt tynger ansvaret så att de nydanande förslagen här är tunnsådda.

Det är i alla fall också klart att FSS håller igång en omfattande och mångsidig verksamhet. En synskadad med svenska som modersmål som väljer att ta del av organisationens tjänster och aktiviteter har en hel del att välja på.

Men FSS behöver kontinuerligt bli bättre, nå och ha något att ge allt fler människor i målgruppen.

Här har samspelet mellan organisationens aktörer, det vill säga distriktsföreningarna och förbundet, en stor betydelse. Det ska därför noteras som synnerligen positivt att förbundsstyrelsen inbjudit alla distriktsföreningars styrelser till ett ”utvidgat planeringsråd” nu i dagarna. Det blir intressant att se vilken riktning diskussionerna tar och hur de kommer att avspeglas i förbundsstyrelsens stadgeenliga förslag till strategiska riktlinjer som behandlas vid vårmötet. Höj profilen var mottot för de här riktlinjerna ifjol. Det kan det gott vara i år också.

FSS Brailledag 2006

Punktskriften i fokus en hel dag

Mari Jensén, text och bild

FSS Brailledag firades den 21 januari på Mellis i Helsingfors. Programmet var digert och de närmare 40 personer som deltog fick vara med om utgivningen av Kokpunkten, korandet av Årets Braillör, prisutdelning i skrivtävlingen i tidningen Oss emellan och en underhållande sketch.

Världsbrailledagen firas den 4 januari, men FSS brukar fira den lite senare efter alla helgdagar, berättade **Tessa Bamberg** och **Tor Hanner** som höll i trådarna för Brailledagen tillsammans med de övriga i punktskriftsarbetsgruppen. Gruppen finns för att värna om punktskriften och ordnar bland annat kurser och tematräffar.

Projektet med att ta fram en kokbok i punktskrift firades också under dagen då **Kokpunkten** gavs ut. Kokpunkten presenterades av **Hans Åhman**, initiativtagare och ansvarig utgivare. Han berättade om hur boken kommit till i samarbete med bland andra Gillekockarna vid Handelsgillet i Helsingfors.

Boken innehåller ett sjuttioal recept på förrätter, varmrätter, efterrätter, bakverk och småvarmt och det som gör denna punktkokbok lite speciell är att recepten inte endast är översatta till punktskrift utan de är även synskadeanpassade. Namnet på boken kom **Sune Huldin** på.

Recepten är tryckta på plastsidor, så att man lätt kan torka av bladen om man i köket råkar spilla något i boken. Kvaliteten på punkterna är också väldigt bra. Kok-

Tor Hanner och Ann-Britt Mattbäck underhöll brailledagspubliken med sketcher.

punkten kostar 20 euro och kan köpas via Finlands Svenska Synskadade, tfn 09-6962 300. Det finns även planer på att ge ut boken på finska och i svartskrift med stor stil.

Brilledagen fortsatte med musik av **Ebba Ålander** och **Mayvor Frilund-Lintinen**. Årets Brailör korades och Hans Åhman strålade av glädje när publiken applåderade för hans insatser för punktskriften.

”Vad vore mitt liv utan punktskrift?” var namnet på en tävling som hållits i FSS punktskriftstidning Oss emellan. Läsarna har skrivit essäer under samma rubrik och bland bidragen hade en vinnare röstats fram. Tessa Bamberg läste upp det vinnande bidraget och vinnaren i tävlingen var

Raija Österlund. Som pris fick hon en halvårsprenumeration på tidningen Veckobladet.

Hennes bidrag gav säkert många en tankeställare och visade tydligt hur viktig punktskriften är. Eller som Tor Hanner uttryckte det: man pratar ofta om att kunna punktskrift på samma sätt som om man kan spela piano, medan man i stället borde fråga: ”Kan du läsa och skriva?”

Brilledagen avrundades med underhållning av högsta klass. Tor Hanner och **Ann-Britt Mattbäck** drog många skrattsalvor då de framförde en skämtsam sketch om hur det kanske kan gå till inom synskaderehabiliteringen.

Hans Åhman utnämnd till Årets Brailör

Mari Jensén, text och bild

Hans Åhman har utnämnts till Årets Brailör. Åhman tilldelades utmärkelsen på FSS Brilledag den 21 januari. Han tilldelades ett diplom, böcker i punktskrift samt en kudde med punktskrift på för sina insatser för punktskriften.

Motiveringen till att Åhman valdes till Brailör var att han visat ett genuint intresse för att själv lära sig punktskrift och att verka för att kännedomen om punktskriften ökar och att tillgången till lässtoff i punktskrift på svenska i Finland förbättras. Ett konkret bevis på detta är **Kokpunkten**, kokboken i punktskrift som Åhman är ansvarig utgivare och initiativtagare till.

Hans Åhman blev utmanad att lära sig punktskrift av **Gunilla Löfman**, ordförande för Finlands Svenska Synskadade. Hon sa för närmare ett år sedan att hon till julen 2005 skulle skicka sina julhälsningar i punktskrift. Det fick Åhman att fundera om han inte snabbare kunde lära sig punkt. Han antog utmaningen och började studera flitigt. Han skrev och övade och efter några månader kunde han läsa deckare i punktskrift. Så dök idén om en kokbok i punktskrift upp.

– Rent personligen är jag väldigt glad över att Hans Åhman är intresserad av punktskrift och ville lära sig punktskrift. Det är ett tecken på att han förstår betydelsen av punktskrift, säger **Tor Hanner**, medlem i FSS punktskriftsgrupp.

Årets Brailör Hasse Åhman tycker inte det var svårt att lära sig punktskrift. Det kräver bara övning och åter övning. Här tar han emot utmärkelsen Årets Brailör av Monica Andersson och Tessa Bamberg.

Åhman berättade att han i ett halvt år övade punktskrift två timmar per dag. Då han kommit så långt att det var dags att tenta i punktskrift var han ordentligt nervös, men det gick bra.

Utmärkelsen årets Brailör delas ut årligen i samband med FSS Brilledag till en person

som på ett eller annat sätt gjort något för punktskriften och som ser punktskriften som en viktig del av sitt liv.

MEDDELANDEN

Synskadades elektroniska informationservice – SEIS – erbjuder råd och stöd

Skulle du vilja pröva på elektroniska hjälpmedel för blinda och synsvaga? Hur ska du skaffa lämpligaste grej? Behöver du hjälp med användande eller underhåll? Gör slag i saken – ta kontakt!

Vi hjälper i alla frågor som berör IT-baserade hjälpmedel. Som exempel kan nämnas förstorning och tal för datorer och mobiltelefoner. Du får även stöd gällande Daisy, som är det nya systemet för att läsa talböcker.

Vår uppgift är att ordna kurser, göra hembesök och installationer. Vi ger också råd per telefon och e-post. Kontakta **Ronny Hertell** eller **Sune Huldin** om du behöver stöd eller hjälp!

Telefontid måndag–fredag kl 9–15 och lördag–söndag kl 10.30–11.30. **Telefon** 09-61 21 759, **e-post** seis@fss.fi.

Kurserna och hjälpen du får är individuellt anpassade och kostnadsfria!

Vad vore mitt liv utan punktskrift?

Raija Österlund

I vuxen ålder bygger man upp sin tillvaro kring det man upplever, ser eller hör i sin omgivning. Som botten har man sina erfarenheter av det man tidigare upplevt och tagit intryck av. Vi får idag detaljerad information från alla delar av vår värld. Vi ser omkring oss, vi läser, tittar på tv, vi rör oss fritt och har våra kontakter.

Så här var också min tillvaro och så tänkte jag mig att den skulle fortsätta. Men min framtid blev helt annorlunda och egentligen gick förändringen väldigt snabbt. Jag var totalt oförberedd den dagen det klarnade för mig att jag inte längre kunde se och inte mera skulle kunna göra det, att det inte fanns något ytterligare man kunde göra för att rädda min syn.

Hur skulle jag nu få intryck, upplevelser, som förut berikade min dagliga tillvaro? Jag kunde ju läsa, men nu hade jag ingen nytta av min kunskap. Jag var analfabet. Jag kunde färdas, visste adresser, men nu kunde jag inte ta mig fram.

Känslan av begränsningar på grund av det nya stora handikappet var otroligt stark. Det jag i detta skede säkert visste var, att jag åtminstone aldrig skulle börja använda vit käpp eller befatta mig med något som hette punktskrift. Då skulle ju omgivningen märka att jag var handikappad – synskadad!

Men vi lever i ett samhälle, som har kommit långt i omtanken om människor, att vi är olika och framför allt att vi får och kan vara det. Vi behöver olika kunskap och vägledning för att kunna fungera enligt våra behov och det har vi möjligheter att få om vi vill ta emot.

Jag fick snart tillfälle att delta i en rehabiliteringskurs och fick där handledning i punktskriftens hemligheter, att låta mina fingertoppar beröra små punkter som betydde någonting. Först kändes allt lika. Hur skulle det vara möjligt att få ord av de där ojämnheterna i papperet? Men andra har lärt sig! Jag skulle lära mig att ta mig fram också på främmande platser. Hur skulle den vita käppen kunna hjälpa mig? Men den har hjälpt andra!

Redan här på kursen kom så insikten att visst finns det för mig också nu en tillvaro med möjligheter och inte enbart begränsningar. Och visst ville jag göra allt som var möjligt för att klara mig själv!

När jag åkte hem efter kursavsnittet önskade vår handledare mig ”trevlig hemresa!” med ett papper med punktskrift. Det var en dikt av Pentti Saarikoski. Under hela vägen hem satt jag och läste mig fram.

Sakta men säkert ökade min kunskap i att använda punktskrift. I dag läser jag böcker. Ibland går det snabbare och ibland tar det längre tid. Mitt läsfinger blir trött och måste då få vila. Att läsa punktskrift kan kännas i hela kroppen och då får man ta en paus ibland.

Jag kan med punktskrift kommunicera, brevväxla med många som har blivit mina vänner och bekanta på grund av vårt gemensamma handikapp. Jag kan skriva komihåg lappar åt mig och de är viktiga hjälpmedel för mig. Det kan ju förstås bli galna förväxlingar om man tar fram fel komihåg lapp. Texten står man kanske framför publik och skall berätta något speciellt och så tar

*Raija Österlund delger oss sina reflexioner om punktskriften i nedanstående essä som prisbelönats i den skrivartävling som hållits bland prenumeranterna till punktskriftstidningen Oss emellan.
– Foto SC*

man fram gårdagens inköpslista från matbutiken. Punktskriften hjälper mig att hålla ordning på papper och material. Jag kan märka mappar och kassetter och har på det sättet betydligt lättare att hitta det jag söker.

För mig har det blivit viktigt att informera olika grupper i vårt samhälle om oss synskadade, hur vi klarar oss och vad är viktigt för oss i vår dagliga tillvaro. Från dagisbarn till seniorer har åhörarna visat intresse för att bekanta sig med punktskrift och få insikt i vilken betydelse den har för oss synskadade.

I dag känner jag mig stolt och glad över att jag lärde mig läsa punktskrift. Läsförmågan har gett mig möjligheter att få information på egen hand. Att kunna läsa punktskrift bryter en isolering, som speciellt kan drabba en synskadad.

Ett varmt tack till Louis Braille för att han gav oss synskadade punktskriften!

Nya kvastar

FSS utskott och arbetsgrupper fick sig en ansiktslyftning då förbundets styrelse höll sitt konstituerande sammanträde den 19 januari. Tanken är att tillföra förbundet nya synpunkter och att också ge nya utskottsmedlemmar tillfälle att komma in i verksamheten på förbunds-nivån. Det går bra att kontakta personerna i utskotten och arbetsgrupperna. De är tacksamma för förslag och åsikter. Ring FSS för att få kontaktuppgifter, telefon 09-696 2300.

Rehabiliteringsutskottet: Bengt Ahlvik, Bern Löfman, Birgitta Nordström, Sigrún

Bessadóttir, Marita Tierala, Monica Andersson, Barbro Dahlberg-Berghäll, Pia Nabb, Carina Willberg och efter behov Sune Huldin.

Kommunikationsutskottet: Rolf Söderlund, Johan Sundholm, Patrik Paulin, Pekka Ekstrand, Mari Jensén och Sergius Colliander.

Intressebevakningsutskottet: Gunilla Löfman, Leif Karp, Marita Tierala, Mari Jensén, Arto Vanhanen, Carola Eriksson och vid behov Sergius Colliander.

Ekonomi- och förvaltningsutskottet:

Leif Karp, Hans Åhman, Seppo Sjö, Carola Blomstedt, Marita Tierala och Agneta Salonen.

Utskottet för aktiviteter för ökad självständighet:

Kenneth Ekholm, Bengt Ahlvik, Jarkko Setälä, Bo-Erik Weegar, Barbro Dahlberg-Berghäll och Tina Dunderfelt.

Kvinnoarbetsgruppen:

Carola Blomstedt, Gun-Len Drycksbäck, Carola Eriksson, Else-Maj Latva-Kyyny, Birgitta Nordström, Lilian Söderman, Monica Andersson och Susanna Antell.

Ungdomsarbetsgruppen: Johan Sundholm, Anette Kattilakoski, Isak Sand och Jan-Peter Sjöholm.

Punktskriftsarbetsgruppen: Mayvor Fridlund-Lintinen, Tor Hanner, Karl-Oscar Skogster, Monica Andersson och Tessa Bamberg.

Ledningsgruppen: Marita Tierala, Agneta Salonen, Barbro Dahlberg-Berghäll och Mari Jensén.

*FSS förbundsstyrelse 2006: Hans Åhman, vice ordförande Leif Karp, Sigrún Bessadóttir, Rolf Söderlund, ordförande Gunilla Löfman, Bengt Ahlvik, Johan Sundholm och Kenneth Ekholm.
– Foto Mari Jensén*

”Lilla My” har gjort snabb karriär i synskadearbetet

Tor Hanner

– Jag kallar mig själv för lilla My, jag har lika stor mun, är lika ilsken och kan hoppa jämfota på bordet om så behövs.

Så säger **Carola Blomstedt**, 54, nyvald ordförande i Svenska Synskadade i mellersta Nyland. Innan dess var hon med ett år i föreningens styrelse. Nu har hon också kommit med i arbetet på riksnivå i och med att hon av förbundsstyrelsen valts till medlem i ekonomi- och förvaltningsutskottet.

Carola är retinitiker, har ett smalt synfält, cirka tio grader och är helt mörkerblind. Hon berättar att synskadan är medfödd men hon var med i arbetslivet ända till slutet av 1999, jobbade bl a med bokföring. Synen blev dock successivt sämre hela tiden, för att till slut bli så dålig att det var svårt att klara jobbet.

– Till slut blev det så kämpigt att allt försvann och allt tappades bort, berättar Carola.

– Då hade jag i nästan tio års tid kämpat med olika ögonläkare för att få min diagnos. Jag visste ju att det måste vara något fel med synen när saker försvinner, när jag inte kan röra mig i mörker och jobba med datorn. Sifferjobb som jag gjorde gick inte så bra när viktiga plus- och minusmärken försvann, säger Carola och tillägger att det verkligen var en lättnad när diagnosen slutligen kom. Innan dess hade hon försökt övertyga ögonläkarna om sin dåliga syn, ”men de trodde väl nog att jag inbillade mig”, säger hon.

Carola berättar vidare att det var en tung och svår process hon måste genomgå.

– Jag var helt burn out men nu har jag kommit med i de levandes böcker igen och jag har beslutat att jag ska behålla den lilla, lilla kikarsyn jag har kvar, säger hon och skrattar.

Så småningom kom Carola med i synskaderörelsen, först till retinitisföreningen och sedan i Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset. Men hon ville också gärna vara med i en svenskspråkig förening och för drygt fyra år sedan blev hon medlem i Svenska synskadade i mellersta Nyland. Och här trivs hon och har blivit aktiv.

– Det som jag tycker om med föreningar av det här slaget är att man får kontakt med personer i samma situation och verkligt kamratstöd. Man får se hur folk som ser mycket dåligt eller inte ser alls klarar sig så bra, det är otroligt! Fast man ibland blir urtrött när man sottar och klottar, törnar emot och får blåmärken, så finns det personer som har det mycket värre och som ändå klarar sig bra, konstaterar Carola.

Förbundet ska sköta intressepolitiken

Carola Blomstedt tycker att föreningen i mellersta Nyland fungerar bra som den gör i dag. Däremot har hon en mera kritisk syn på förbundets arbete.

– Jag tycker det är viktigt att vi på distriktsnivå kan träffas, ha roligt tillsammans och umgås. Men jag tycker att det är förbundets

sak att ta fram viktiga saker och jobba med intressepolitiken, säger Carola.

Hon är mycket tveksam till att distriktsföreningarna ska jobba intressepolitiskt och framhåller att förbundet ju har en hel hög med anställd personal.

Jag frågar om hon inte tror att det kan vara svårt att från Helsingfors horisont följa med i detalj vad som händer i Österbotten och på Åland och om det inte vore en fördel att man från lokalt håll själva skulle prata med sina beslutsfattare?

– Jag tycker nog att dom ska vara aktiva på förbundet, styrelsen består ju av representanter från hela Finland, svarar hon.

Och som ordförande i mellersta Nyland, vad har du för målsättning med ditt arbete i föreningen?

– Jag tycker att det som hittills har gjorts på föreningsnivå här är mycket bra. Jag vet att det är många som uppskattar att vi kan träffas så här en gång i veckan, ibland oftare, ha lite programnummer, dricka en kopp kaffe och prata. Det tycker jag är jätteviktigt. Men jag vill att vi ska försöka få förbundet att inse att det är oss det gäller. Nu är dom lite för långt borta från oss, tycker Carola.

– Vi får ingen information därifrån. Vi ska veta allt när våra medlemmar frågar om någonting och vi får inget svar hur vi än försöker fråga, poängterar Carola.

– Det som jag tycker om med föreningar av det här slaget är att man får kontakt med personer i samma situation och verkligt kamratstöd, säger Carola Blomstedt, nyvald ordförande för FSS största medlemsförening. – Foto SC

Men ni har ju tre representanter i förbundsstyrelsen. Tycker du att dom jobbar dåligt, frågar jag.

– Jo, säger Carola.

Men trots dessa kritiska synpunkter vill Carola vara med i det fortsatta arbetet. Hon betonar också att hon ännu är så ny och att mycket av kritiken kanske beror på att hon inte känner till saker och ting. Hon har inte fått information eller: ”jag är egentligen på många punkter ett stort frågetecken”, som hon själv säger. Nu när hon har kommit med i ekonomi- och förvaltningsutskottet så, (som hon uttrycker det): ”kanske jag får veta så mycket mer att jag blir nöjd”, säger hon med en viss road ton.

Carola har en klar åsikt: FSS borde bli ett renodlat förbund.

– Jag har hela tiden varit av den åsikten och jag har nog haft diskussioner med våra

medlemmar om den här saken. Jag vet att alla inte tycker om det och jag förstår många äldre som varit med länge, men jag vill ha ett renodlat förbund, poängterar hon.

Carola tycker att medlemmars åsikter är viktiga och säger sig lägga synpunkter bakom örat och tar gärna upp eventuella förslag i styrelsen. När det gäller synskadearbetet tar Carola ett år i taget. Hennes stora dröm är nämligen att i framtiden under vintermånaderna få bo i södern, t.ex. i Spanien.

Jag ber Carola berätta kort om sig själv och då säger hon så här:

– Jag är född i Helsingfors, så jag är en barfota H:fors-flicka. Jag är sommarbarn till tusen så den här tiden på året, vintern, är jättejobbig för mig. Jag bor för tillfället ensam. Jag har en fullvuxen son som har två döttrar, mina små ögonstenar.

Ny lag om upphovsrätt ger nya möjligheter för synskadade

Marika Mäkinen-Vuohelainen, översättning och bearbetning Mari Jensén

Den nya lagen om upphovsrätt trädde i kraft vid årets början. Paragraf sjutton i lagen som gäller handikappade har utvidgats till att gälla förutom synskadade även andra läshandikappade grupper. Lagen ger dessutom större möjligheter än tidigare gällande spridningen av digitala talböcker.

Lagen om upphovsrätt är i Finland från år 1961. Olika föreningar värnar i Finland om upphovsrätten, bland annat Gramex, Kopiosto och Teosto.

Lagen ger många ekonomiska och moraliska rättigheter åt den som producerar ett skriftligt och artistiskt verk, men samtidigt innehåller den många begränsningar. En av

de mest betydande begränsningarna i lagen om upphovsrätt gäller kopiering av verket för handikappades behov.

Det avgörande andra momentet

Under åren har upphovsrättslagen med alla sina 70 paragrafer förändrats över tjugo gånger. För synskadade har de intressantaste ändringarna gällt paragraf sjutton, som heter Framställning av exemplar för handikappade. I den nya lagen har denna paragraf sex moment, alltså stycken. Av dessa är speciellt det andra momentet av intresse, eftersom det har omformulerats.

I det andra momentet konstaterar man att statrådet genom en förordning har bestämt om de inrättningar, bland annat Synskadades Centralförbund och Celia-biblioteket, som har rätt att genom ljudupptagning framställa exemplar för synskadade och andra läshandikappade. Det framgår att dessa exemplar får framställas för att lånas ut eller säljas.

Eero Vartio, jurist på Synskadades Centralförbund, är expert på lagen om upphovsrätt. Enligt honom förbättrar den nya lagen synskadades möjligheter att utnyttja framförallt talboken.

– Centralförbundet får även möjlighet att tillverka talböcker för försäljning till självkostnadspris och de får även distribueras via Internet till synskadade, så att de sedan blir i mottagarens ägo. Det samma gäller cd-skivor.

Vartio poängterar ändå att talböcker inte får framställas och distribueras till allmänheten. Inte heller till synskadade bör talböcker säljas med avsikt att få ekonomisk vinning.

Celias egenboksutlåning

– För Celia är den största förändringen i och med den nya upphovsrättslagen att den ger

bättre möjligheter för digitala tjänster, nätförmedling och distribution. Den nya lagen ger möjligheter att sprida och sälja talböcker utan tillstånd från personen som äger upphovsrätten, säger **Marketta Ryömä**, chef på Celia-biblioteket för synskadade.

Hittills har kunderna returnerat talböcker bandade på c-kassetter till biblioteket. Biblioteket har även en del Daisy-böcker, som kunderna också varit tvungna att returnera.

– Den nya lagen förändrar denna vår utlåningen till så kallad egenboksutlåning, vilket betyder att kunden inte längre behöver returnera de böcker som är brända på cd-skivor. För biblioteket är det här mer kostnadseffektivt då det frigörs resurser från postningen och bokhantering.

– För kunden betyder det här också att köerna försvinner, eftersom det görs en egen kopia av boken för varje låntagare, berättar Ryömä.

– Den nya servicen har ännu inte tagits i bruk, och den kommer endast att gälla Daisy-talböcker, förtydligar Ryömä.

– Vi kommer att informera kunderna skilt om när egenboksutlåningen börjar.

Ryömä tror inte att det kommer att bli några problem med den så kallade tvångslicensen som hör till upphovsrättslagen, alltså det att den som äger upphovsrätten skall få ersättning om boken permanent blir hos låntagaren.

– Den kan eventuellt förorsaka ersättningskrav i viss mån, och då är det sedan i sista hand utbildningsministeriet som beslutar om summorna. Ministeriet har signalerat åt oss att innan vi börjar förändra våra nuvarande rutiner, till exempel genom att börja sälja böcker, så lönar det sig att komma överens om saken med berörda parter på förhand.

Det är också enligt mig det korreta förfaringssättet, säger Ryömä.

Ryömä poängterar att bibliotekets kunder förbinder sig att följa bibliotekets regler när de blir bibliotekskunder.

– När egenboksutlåningen för skön- och facklitteratur inleds nästa vår så förbinder sig kunden att förstöra boken. Vi skapar alltså en modell där boken inte blir permanent hos kunden. På så vis uppstår inga situationer där ersättningar kan krävas. Det verkar inte heller nödvändigt att skapa något kontrollsystem för uppföljning.

Jurist Eero Vartio hoppas tvärtemot att Celia skulle låta sina kunder behålla de böcker de

lånat och att de inte skulle vara tvungna att förstöra böckerna.

– Det skulle troligen inte leda till att författare i hög grad skulle kräva ersättning från Celia, även om lagen ger den möjligheten, tror Vartio.

Han berättar att Centralförbundet försökte få bort det momentet ur lagen.

Marketta Ryömä tycker ändå att den nya lagen om upphovsrätt är en stor förbättring jämfört med den gamla.

MEDDELANDEN

Kurs för synskadade kvinnor

Tid: 15–20 maj, plats: Meri-Karina i Åbo, ansökningstid: till 15 mars, FPA-kursnummer: 13561

Denna kurs är för dig, synskadad och kvinna! Du vill utforska närmare hur olika hjälpmedel kunde stöda dig i din vardag, speciellt hjälpmedel av teknisk natur. Vad menas med elektroniska och tekniska hjälpmedel, är de lätta eller svåra att använda, kunde de vara till hjälp för just dig? Det kan bli förvirrande med så mycket ny information och du behöver kanske kartlägga och prova ut olika stöd i hjälpmedelsform. Vi erbjuder information, diskussioner samt tid till att pröva och utforska.

Vi skall också tillsammans försöka komma underfund med ergonomiska faktorer. Bland annat med att ta reda på hur vi kommuni-

cerar med kroppen, i form av olika föreläsningar, dans och avslappning.

Sist men inte minst får du diskutera och ventilera med kunniga personer om din nusituation, om vilka saker i vardagen som sätter käppar i hjulet och vilka utmaningar du vill övervinna och ta itu med, som förknippas med din synskada.

Mer information får du av FSS rehabiliteringshandledare Carina Willberg, tfn. 02-251 9076, gsm 040 511 3346, Monica Andersson, tfn 09-6962 3018, gsm 040 511 3345 eller Barbro Dahlberg-Berghäll, tfn 09-6962 3019, gsm 050 561 2951

Mio går ingenstans utan sin mobil

Pär Landor, text och bild

Maria "Mio" Sundman från Pargas är blind. Hennes liv förändrades mycket i och med att hon skaffade sig en mobiltelefon som talar.

– Det skulle aldrig falla mig in att gå någonstans utan mobilen. Till och med hemma då jag går de 450 metrarna till postlådan tar jag telefonen med – ifall jag skulle förirra mig, säger hon.

– Inte gör jag allt som man skulle kunna göra med telefonen. Men jag skriver textmeddelanden, använder WAP för att kolla väder, teveprogram och nyheter och så ringer jag förstås, säger Sundman och demonstrerar hur telefonen fungerar.

– Nja, inte ser jag på teve, utan jag hör på teve. Men jag tycker det låter tokigt att säga att man hör på teve.

WAP står för Wireless Application Protocol och är ett datorprogram som gör om sidor på Internet så att de kan läsas i mobiltelefoner med WAP-funktion.

– Då jag skriver textmeddelanden läser telefonen texten så jag vet vad jag skriver.

Hennes mobil är inte specialgjord på något sätt, men den hör till de mera avancerade modellerna. Samma telefon finns att köpa överallt där man säljer mobiltelefoner.

– Men den har förstås det talsyntesprogram som gör att den talar. Jag är faktiskt nöjd med att den har klocka och datum också. Själv tycker jag väl mera om punktklocka, men det är behändigt att kolla klockan på

mobilen. Och så fungerar den ju som väckarklocka också. Jag har inte haft en talande klocka tidigare, säger hon med ett skratt.

Med vanlig telefon måste man minnas

Tidigare hade Mio Sundman en helt vanlig mobiltelefon.

– Med den kunde jag bara ringa efter att ha lärt mig vilken knapp som står för vilket telefonnummer. Då måste jag ha allt i huvudet. Nu hjälper mig den här telefonen på traven. Den berättar för mig vilken mottagare jag har bladdrat fram i telefonboken. Jag får också textmeddelanden direkt och så meddelar mig telefonen om någon har ringt eller om jag fått ett meddelande.

Det är möjligt att använda e-post via telefonen, men det har Mio inte börjat med.

– Det är onödigt tycker jag. Jag klarar mig bra med textmeddelanden. Dessutom fungerar WAPen så bra. Med den kan jag till och med chatta om jag vill.

För att lära sig hantera mobiltelefonen gick Mio på kurs i FSS.

– Jag var den enda på kursen. Jag går gärna på flera kurser.

Men trots att Mio behärskar sin mobiltelefon och den mobila kommunikationstekniken är hon inte ett dugg intresserad av datorer.

– Visserligen är datorer bra, men de hjälper inte mig. I den här telefonen har jag på sätt och vis två apparater i ett. Jag har min

– *Då jag skriver textmeddelanden läser telefonen texten så jag vet vad jag skriver, säger Mio Sundman.*

”dator” som fungerar med WAP och jag har en telefon. Och så kan jag ha den med mig eftersom den är liten, lätt och behändig.

Det enda negativa med mobiltelefonen är att talsyntesen tar mycket batteri.

– Och sedan är en sådan här grej inte speciellt billig. Den kostade 600 euro inklusive talsyntesprogrammet. Jag funderade ganska länge om jag skulle sätta ut så mycket på en telefon. Men jag är glad för att jag

gjorde det och kan rekommendera en sådan här för alla synskadade. Mobilen gör verkligen livet mycket lättare.

Väver och trivs vid Åbolands hantverk

Mio Sundman jobbar på Åbolands hantverk i Pargas tillsammans med tre-fyra arbetskamrater. Där väver hon och trivs bra.

– Jo, här väver jag varje arbetsdag. Vi har det roligt här. Vi snarvlar en massa medan vi väver. Och så dricker vi kaffe, förstås!

* * *

Intresserad av att ha en talande mobil?

Kolla med FSS rehabiliteringshandledare om samhällets ekonomiska understöd för inköpet av talsyntesprogrammet. Kontaktuppgifter får du från FSS kanlsi, tfn 09-696 2300. Här kan du också kontakta FSS tekniska stöd som hjälper dej att inhandla rätt mobil, komma igång med användningen och dessutom ger dej en handräckning alltid när det behövs.

Verksamheten bland svenska synskadade behöver stöd

Förbundet Finlands Svenska Synskadade bedriver en målmedveten verksamhet för att svenska synskadade ska ha en så bra vardag som möjligt. I görligaste mån används samhällets stödformer och en del av finansieringen står Penningautomatföreningen för. Men en betydande del av verksamheten bekostas med FSS egna medel.

Förbundet tar tacksamt emot donationer och testamenten för att säkerställa kontinuitet och utveckling. För mera ingående upplysningar kontakta gärna verksamhetsledare Marita Tierala, tfn 09-6962 3011.

INSÄNT

I blåsväder

Ann-Britt Mattbäck

För en tid sedan träffade jag en dam som förde mina tankar två år tillbaka i tiden. Hon undrade om jag var medveten om att många hade reagerat mycket negativt när jag polisanmälde en pizzarestaurang i Vasa, för jag inte fick tillträde dit med min ledarhund. Jag blev förbluffad men samlade mig och försökte formulera ett någorlunda vettigt svar.

Jag tyckte inte att det var trevligt att göra en anmälan, men jag uppmanades till det och efter moget övervägande beslöt jag att göra det. Samtidigt är jag glad att leva i ett samhälle, med ett rättsväsende, där man kan påverka socialt och också i frågor om jämlikhet.

Så till händelseförloppet i Vasa i november år 2003. Det var en grupp synskadade som samlats på Vasa Teaters café Vasallen, där vi bl a var med på en filmföreläsning med syntolkning. Vid lunchdags gick vi ut på stan för att äta. Ute var det mycket kallt, ca -11, och en isande vind drog längs gatorna, så det kändes väldigt skönt att komma in i värmen. Men blåsvädet var inte över. Min fyrbente ledsagare hann knappt krypa in under en skyddande bordduk, innan ovädet bröt ut. Det var i form av en högljudd mansröst, som mycket aggressivt förklarade att här får inga hundar komma in. Jag var ju medveten om att jag hade rätt att ha min hund med mig. Vilket jag också förklarade.

Under tiden som mina väninnor paraderade med mannen i restaurangen kom två poliser in för att hämta sina matpaket. Vi förklarade för poliserna vår situation, men

– Jag är glad att leva i ett samhälle, med ett rättsväsende, där man kan påverka socialt och också i frågor om jämlikhet, skiver Ann-Britt Mattbäck. – Foto SC

de kände tyvärr inte till lagen, som säger att man får ha sin ledarhund med sig. Även till en restaurang. Om det hade funnits en allergiker i restaurangen, hade jag givetvis avlägsnat mig. Poliserna uppmanade oss att söka oss till ett annat matställe, som låg ca 500 m längre bort. Två blinda och två synsvaga – vi hade mycket svårt att orientera oss i Vasa. Eftersom vi inte ville ta några risker gick vi tillbaka till Vasa Teater. Vi gick vilse och fick fråga oss fram. Detta om restaurangbesöket.

Tiden gick och ingenting hördes om min polisanmälan, men så en dag dämp det ner ett brev i min postlåda. I brevet uppmanades jag att infinna mig vid Korsholms Tingsrätt i september 2005. Det blåste också den här dagen. Det var en mild smeksam höstvind. Väl inne i rättssalen försökte jag analysera mina tankar och känslor. Jag satt på en hög rakryggad stol, det ekade så jag antog att det

var högt till tak. Jag såg ju ingenting av min omgivning men det kändes stelt. Jag visste inte vilka personer som fanns i rummet och det kändes som om jag krympte mer och mer.

Framför mig på golvet låg upphovet till allt detta. Helt oberörd var han. Som ledsagare och stöd hade jag rehabiliteringshandledare Pia Nabb. I ett skede före rättegången kontaktade jag Synskadades Centralförbund för att eventuellt få juridisk hjälp, men jag upplevde att de inte var intresserade av fallet. Den person som uppmuntrade och stödde mig var Karl-Oscar Skogster. Tack Kalle! På "de anklagades bänk" satt två män, den ena av männen verkade vara mycket nervös. Männen undrade om jag hade något emot dem personligen eller emot restaurangen. Förbluffad svarade jag givetvis inte. Men så slog mig tanken att de båda var av utländsk härkomst och hade kanske tidigare mött fördomar och känt främlingskap i vårt finländska samhälle. Just då hade jag helst gått

fram och gett dem en stor kram. Men så gör man väl inte i en rättssal.

Den ena mannen förklarade att det inte var deras egen restaurang det gällde, men nu hade han ett eget matställe och om jag kom dit som gäst skulle han ägna sig enbart åt mig. Jag tackade för inbjudan. När domen avkunnades och de båda männen fick dagsböter, kändes det inte alls bra. Jag var inte ute efter någon ersättning, det enda som jag ville var att det skulle bli ett prejudikat, där det framgår att vi synskadade har rätt att ha våra ledarhundar med oss överallt. Så blev det också. Jag hoppas att domstolsbeslutet kan bli till hjälp för andra synskadade. Det var min första och som jag hoppas, sista rättegång.

I vårt västra grannland är frågan om tillträde för ledarhundar just nu mycket aktuell. Det känns bra att vi kommit så här långt här i Finland.

MEDDELANDEN

Service dag i Lovisa

Plats: Servicehuset Esplanad, Drottninggatan 7, Lovisa

Tid: tisdagen den 4 april kl 12–15

Program:

kl 12–13 audionom Tarja Wäre föreläser om åldersrelaterade hörselskador, hjälpmedel och rehabilitering

Experter på syn-, hörsel- och åldringsvårdsområdena förevisar sin service och verksamhet

Porvoon Seudun Kuulonhuolto ry gör service på hörapparater i sin servicepunkt.

Dessutom ger föreningen tips om service och användning av hörapparaten

Lunchmöjlighet på Cafe Esplanad kl 11–14
Kaffe buffé kl 13–15

Medverkande: Dövas Servicestiftelse, Senior-programmet; Synskadades Centralförbund, Seniortjänst; Porvoon Seudun Kuulonhuolto; Porvoon Seudun Näkövammaiset; Näkövammaiset käsityöntekijät; KL Support Oy; AVIRIS hjälpmedelscentral; Synskadades Centralförbund, intressebevakning; Förbundet Finlands Svenska Synskadade; Svenska Synskadade i Östnyland; Lovisa svenska församling; Lovisa finska församling; Lovisa stad, åldringsvården

PROJEKT

Livsmod, livsglädje – vägen tillbaka

Ann-Sofi Rosendahl

Vad är ett liv värt om det av sjukdom, handikapp eller övriga motgångar sargats i kanten? Här står jag nu igen på egna ben och är beredd att ännu en gång ge mig in i leken. Hur många vänner bland synskadade har jag kvar som är beredda att dela skratt, gråt och glädje med mig – för nog är det väl det som livet handlar om: att våga lita på sina medmänniskor och dela med sig av sina erfarenheter i en levande diskussion.

Jag har upptäckt att vi som synskadade har många tankeväckande erfarenheter i bagaget som andra kan ha nytta av. Varför inte ta fram styrkan i våra handikapp och dela med oss till andra för att de i sin tur ska kunna höja sina ribbor i fråga om livskraft?

Nu hoppas jag och vi, däribland **Pia Nabb** rehabiliteringshandledare i Österbotten och andra intresserade på att vi har hittat en öppning för mental rehabilitering där diskussion och dialog spelar en avgörande roll. För att delta i testdiskussionsgruppen ser vi helst att du har erfarenhet av att vara synskadad eller att du på annat sätt varit anknuten som stöd till en handikappad. Det är dock inte enbart vår synskada som ska diskuteras utan minst lika viktigt är naturligtvis att man tagit del av livet runt omkring och inte avskärmat sig från vardagen och de problem och glädjeämnen som kan uppstå där.

Jag har utarbetat en kassett på vilken jag filosoferar över livet i allmänhet. Gruppens första uppgift blir att bearbeta detta material. Denna officiella dagbok skall komma, när den är klar, att bli en levande talbok som inläses i studio av skådespelare **Ylva Ekblad**. Förutom att gruppen skall fungera som redigerare skall vi även sammanställa studiecirkelmateriale i form av ett häfte där lyssnaren får frågor anknutna till texten.

Drömmen är att denna vår CD **Livsmod, livsglädje – vägen tillbaka** ska bli en öppning för många intressanta diskussioner i kamratkretser och övriga gästabud. För att vår diskussionsgrupp ska komma igång ordentligt har vi blivit lovade hjälp av psykolog **Sture Enberg** vilken har många års erfarenhet av samtalsterapi och han kommer att ge oss lite väggkost inför projektstarten.

Vårt mål är naturligtvis inte att bli amatörpsykologer, men vem vill inte ha trevliga kompisar som alltid får till stånd spännande diskussioner och som gör att man själv gärna deltar i samtalet? Om du, liksom vi andra vill vara med i vår testgrupp för att utveckla din sociala kompetens är du välkommen att ta kontakt och anmäla dig till undertecknad telefon 050 351 7602. Nu i detta skede av projektet riktar vi oss främst till personer i Vasa eller dess omnejd.

MINNEN

Är det verkligen sant?

Finlands svenska synskadade genom 60 år

Rut Ekström

Är det verkligen sant? Kan det ha gått 60 år sedan vi startade Samfundet Finlands svenska blinda, som föreningen först hette? Jag kan bara inte fatta det!

Än i dag minns jag den dagen. Jag var då 16 år. Det var några svenska synskadade, som bar på tanken, att vi skulle bilda en egen förening. Tanken blev handling och en dag satt vi där i flickornas handarbetssal på Svenska blindskolan för att göra slag i saken.

Den här handarbetssalen fanns på poj-karnas avdelning på svenska blindskolan Djurgårdsvägen 3 i Helsingfors. Där stod ett långt bord mitt i salen. Vi var arton, inte fler än att vi alla fick plats runt bordet.

Jag minns så väl den här salen. Där stod en stor vacker kakelugn på vänster sida och en vävstol. Ett mindre bord stod vid väggen när man svänger mot höger. Där har vi också det stora fönstret med tre rutor i bredd och ovanför de här rutorna fanns en liten ruta ovanför. De två yttersta rutorna var avrundade på yttersidan och den mittersta rutan var rakt skuren. Jag tyckte så mycket om det här fönstret. Det verkade så mäktigt eller hur jag skall uttrycka mej.

Det var väldigt högt till tak. Jag kommer inte riktigt ihåg hur väggen mittemot kakelugns-

väggen var möblerad, men den fjärde väggen var avdelad med två dörrar. Den ena ledde till den stora tamburen och den andra till gymnastiksalen, där vi också hade fester och morgonbön och sådant.

Där sitter vi nu runt det här bordet i handarbetssalen. Vi var några av skolans äldre elever som också fick vara med. Jag minns att jag satt på kakelugnssidan. Vid bordsändan som vette mot gymnastiksalen satt de personer, som skulle bli funktionärer. Där fanns **Wolmar Sjöholm**, **Axel Fransman** och jag tror, även magister **Brita Bärlund** och **Claes Grönvall**, alla synskadade.

Där fanns också ett par systrar: **Lula** och **Klara Bergh**, döttrar till en synskadad man som hette **John Bergh**. Dom här systrarna skulle, visade det sig, bli till stor nytta i föreningen.

Wolmar Sjöholm, som jag vet var en av initiativtagarna hälsade alla välkomna. Vad som sades, minns jag faktiskt inte, men det gick ju ut på att vi svenska synskadade skulle gå samman till en egen förening, där vi skulle kämpa för våra rättigheter som en minoritet i landet. Jag tror Sjöholm blev vald till ordförande. Vem som blev vice, om det alls blev någon, minns jag inte. En av syst-rarna Bergh blev sekreterare och den andra kassör. Vilka som sedan bildade den första

styrelsen kommer jag inte ihåg. Men högtidligt var det. Det kände t o m jag som 16-åring av. När allt klubbats igenom och vårt första möte i Samfundet Finlands svenska blinda gick mot sitt slut, steg vi alla opp och sjöng Modersmålets sång, vilken sedan sjöngs vid varje möte jag var med på.

En förening hade bildats. Det var verkligen en fin start och för att fira föreningens bildande gick vi över till flickornas avdelning, där kaffebordet stod dukat i matsalen. Hela skolan var alltså inrymd i två stora lokaler på ett plan. Man kom först in i en tambur ganska stor och gick man rakt från ytterdörren så kom man in i matsalen. Den var väldigt ljus med ett stort fönster på höger sida, där man kunde se rätt över Djurgårdsviken till Tölö. Mittför fönstret fanns ett runt bord, där personalen brukade sitta och rätt över rummet stod ett långt bord för oss elever. På väggen till vänster om det runda bordet stod en stor flygel och i motsatta hörnet stod en väldigt vacker kakelugn.

I den här salen fick vi njuta av det goda kaffet med tårta. Sedan det här första mötet har många styrelsemöten hållits och nu skall vi alltså fira 60-årsjubileum. De flesta av grundarna är nu borta och andra har tagit över.

Föreningen var aktiv från början. Vi startade bl a en sångkör, som leddes av **Signe Bergman**, även hon synskadad. Sångövningarna höll vi för det mesta hemma hos henne på Terrassgatan. Jag minns inte så bra vad vi sjöng, men någon. T ex Slumrande toner, Stjärnorna blinka, Svanen och en sång av Josef Julius Wecksell. Jag tror den börjar: Där sitter en liten fågel o s v. Den här sångkören blev mindre aktiv med tiden.

Esperanto sysslades det också med, för Wolmar Sjöholm var en stor förespråkare för esperanto. Jag tror dock inte att han

lyckades entusiasmera oss särskilt. Åtminstone lärde inte jag mej så mycket.

Men grunden som de första entusiastiska initiativtagarna har lagt, håller att stå på och vi får sända dem alla en tacksamhetens tanke. De har kämpat och nått resultat. Nu får vi kämpa vidare. Det ser bra ut för tillväxten och kampen går vidare.

Det här var tankar som kommit till mej medan jag suttit här vid datorn. Eftersom jag har bott i Sverige i 46 år, så är jag inte den rätta att göra någon historik över FSS verksamhet, men jag har under alla dessa år ändå följt med vad som föreningen har sysslat med.

Skribenten är FSS hedersmedlem.

MEDDELANDEN

Välkommen till FSS jubileumsfest och vårmöte!

Förbundet Finlands Svenska Synskadade anordnar en **jubileumsfest** lördagen den 22 april. **Vårmötet** hålls söndagen den 23 april. Festplats och möteslokal är Hotelli Meripuisto i Esbo. Alla medlemmar är varmt välkomna jämte följeslagare / följeslager-ska! Den här gången uppbärs inte deltagaravgift. En utförligare inbjudan till jubileums-högtidligheterna och kallelse till vårmötet ingår i nästa tidning.

MEDDELANDEN

FSS friidrottsmästerskap och bocciaturnering 2006

Den 16–18 juni går FSS andra mästerskap i friidrott och den traditionella bocciaturneringen av stapeln. Platsen för dessa evenemang är Vasa. Förbundsmästerskapen ordnas i samråd med Vasa Idrottssällskap, VIS. Mera information kommer närmare våren på Medlemsbandet och i tidningen Finlands Synskadade, men reservera redan nu tid till årets roligaste sportevenemang!

Anmälningar tas emot på FSS kansli, tfn 09-696 2300. – Utskottet för aktiviteter för ökad självständighet

Återupplev FSS-mästerskapen på Åland!

Pekka Ekstrand har redigerat en videofilm från Förbundsmästerskapen 2005 på Åland. Filmen är cirka 90 minuter lång och priset är 10 euro plus porto. Beställ videokassetten direkt av Pekka på telefonnummer 0400-561 797 eller e-post pekkav8@hotmail.com .

MEDDELANDEN FRÅN DISTRIKTEN

Norra Österbottens Svenska Synskadade

kallar sina medlemmar till stadgeenligt årsmöte tisdagen den 4 april kl 18.30 på verksamhetscentret Fyren, Otto Malmmsgatan 9 A i Jakobstad. Vid mötet behandlas i föreningens stadgar § 10 nämnda ärenden. Varmt välkomna! – Styrelsen

Vasa svenska synskadade

kallar medlemmarna till **stadgeenligt årsmöte** lördagen den 18 mars kl 13 på verksamhetscentret Lyktan, Skolhusgatan 40 C i Vasa. På årsmötet behandlas i föreningens stadgar § 10 nämnda ärenden. – Styrelsen. Anmälningar till Marlène tfn 3170654 senast 15.3. Lördagen den 29 april kl 13 har vi **sticklotteri och auktion**.

Söndagen den 28 maj åker vi på **vårutfärd**. Resmålet är ännu inte bestämt. Uppgifter om vår övriga verksamhet fås av di-

striktssekreterare Marlène Ekholm, måndag-torsdag kl 9–11, tfn 3170654. Alla välkomna med i vår verksamhet!

Ålands synskadade

Föreningens medlemmar kallas till **vårmöte** som hålls lördagen den 18 mars kl 12 på Ankaret, Johannebovägen 7, Mariehamn. Vid mötet behandlas stadgeenliga ärenden, bl a fastställs föreningens verksamhetsberättelse och bokslut för år 2005. Välkomna, hälsar styrelsen.

Borstbinding kl 11 på Ankaret samtliga måndagar i mars månad; alltså 6, 13, 20 och 27 mars.

Bingokväll med fina vinster måndag 6 mars kl 18 på Ankaret.

Måndag 27 mars planeras **en kväll på temat "sopor"** då medlemmarna kommer att

MEDDELANDEN FRÅN DISTRIKTEN

få den senaste informationen beträffande sopsorteringen på Åland.

Tisdagar: **simning** i Gullåsens terapibas-säng kl 18–19.

Torsdagar: **boccia** på Ankaret kl 12–15.

Åbolands synskadade

håller **vårmöte** lördagen den 11 mars kl 14 på verksamhetscentret Sydvästen, Eriks-gatan 5 A 9, i Åbo. De i stadgarna § 10 nämnda ärendena behandlas. Program och kaffeservering. Pargasborna anmäler sig till Harriet, tfn 4584665. Alla gamla och nya medlemmar hjärtligt välkomna! – Styrelsen

Svenska synskadade i Västnyland

håller stadgeenligt **vårmöte** lördagen den 11 mars kl 13 i Lyan, Prästängsgatan 12, Ekenäs. Vi bjuds på kaffe med dopp. Transport i vanlig ordning. Anmäl Dej till Bjarne, 019-248 1161 eller till Birgitta, tfn 019-231 118 senast torsdag 9 mars. Styrelsen.

Svenska synskadade i mellersta Nyland

kallar medlemmarna till **årsmöte** lördagen den 25 mars kl 10 på Verksamhetscentret på Fredriksgatan 35 B 10 i Helsingfors. Stadgeenliga ärenden. – Styrelsen Efter mötet bjuds deltagarna på lunch.

Under mars månad händer följande på Tian: **Måndagsprogrammen** består av 6.3. minnen om föreningen, kom och diskutera om hur föreningen blivit vad den blivit; 13.3. fri samvaro, obs vi har ändrat programmet, färgtemat har flyttats framåt; 20.3. får vi höra om Helsingfors historia; 27.3 har vi fri samvaro.

Måndagsträffen är klockan 13 på Fredriksgatan 35 B 10.

Torsdagsprogrammet i mars: 9.3. kl 16 träff på Tian, vi får höra om Ingmans produkter; 23.3 kl 13 träffas vi i litteraturens tecken med Fredrik Therman.

Boccian och **vattengymnastiken** fortsätter, kontakta Jessika på Tian om närmare information, tfn 6121779.

Vi kommer att göra en **dagsutflykt** till några av de gårdar som finns runt omkring Helsingfors tisdagen den 28.3. Vi startar från Kiasma kl 10.00. Anmäl dig till Jessika på Tian senast 15.3. Utfärden kostar 10 euro och inkluderar lunch.

Reservera redan nu veckoslutet 6–7.5. för ett **motionsveckoslut** på Onnela. Mer information senare. **Sommarresan** går av stapeln vecka 33 fr o m 14.8., resmålet är Dragsfjärd.

Svenska synskadade i Östnyland

kallar medlemmarna till **föreningens stadgeenliga årsmöte** lördagen den 18 mars kl 13 i Kajutan, Ågatan 33 i Borgå. Välkomna! – Styrelsen

Hjälpmedel för
synskadade:

Näköpiste

Polar Print Oy

Östersjögatan 5
00180 Helsingfors

www.polarprint.fi

09 - 4730 3122

09 - 4730 3121

040 - 526 7177

044 - 0900 790

Kom och bekanta dig med våra produkter

Torsdagen den 2. mars kl. 13-17

Plats:

**Näköpiste Polar Point
Östersjögatan 5,
Helsingfors (Gräsviken)
Rum: Konferenssi 1**

**Vi visar bl.a.
de här produkterna:**

ClearView+ lästelevisioner

Compact förstoringsystem

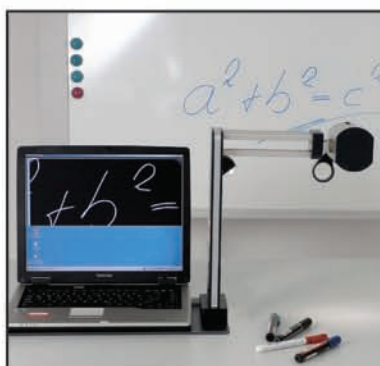
Quicklook förstoringsystem

Traveller+ förstoringsystem

STRIX förstoringsystem

ClearNote förstoringsystem
till bärbar dator

Brailino med punktdisplay
och mobilanslutning

Beställ vår katalog!

näköpiste
POLAR PRINT OY